

VargLIFE-projektets rapport om test av vargvästar 2024–2025

Bilder© VargLIFE

Mari Lyly, Mari Tikkunen, Juha Tissari, Mikael Luoma, Mikko Jokinen

25.6.2025

*Rapporten har genomförts inom projektet VargLIFE, som har fått
finansiering från Europeiska unionens LIFE-program*

Sammandrag

Denna rapport presenterar huvudresultaten av testet med vargväst för hundar som genomfördes i VargLIFE-projektet under 2024–2025. Syftet med västtestningen var att fastställa hur väl västarna utrustade med vargstål och skärskyddsfilm lämpar sig för olika finska jakttyper, terrängförhållanden och väderförhållanden. 200 jägare deltog i testet och tillfrågades om sina erfarenheter av användningen genom tre online-enkäter. Feedbacken som inkommit från enkäterna har sammanställts i denna rapport.

Rapporten producerades inom ramen för VargLIFE-projektet, som genomfördes av Naturresursinstitutet (koordinator), Finlands viltcentral, Forststyrelsen, Polisinrättningen i Östra Finland och Finlands naturskyddsförbund Nyland. Projektet fick finansiering från Europeiska unionens LIFE-program (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Projektet finansierades också av jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet och genomförandeorganisationerna. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK finansierade åtgärder relaterade till skydd av husdjur och skadeförebyggande verksamhet. Projektet är fullt ansvarigt för det innehåll det producerar. Europeiska kommissionen eller CINEA ansvarar inte för materialet eller användning av innehållet i det.

Tiivistelmä

Tämä raportti esittelee SusiLIFE-hankkeessa vuonna 2024–2025 toteutetun koirien susisuojaaliivikokeilun keskeiset tulokset. Liivien testauksen tarkoituksena oli selvittää, miten hyvin teräspiikeillä ja pistosuojakalvolla varustetut liivit soveltuvat erilaisiin suomalaisiin metsästysmuotoihin, maasto-olosuhteisiin ja sääoloihin. Kokeiluun osallistui 200 metsästäjää, joilta tiedusteltiin käyttökokemuksia kolmen verkkokyselyn kautta. Kyselyistä saatu palaute on koottu tähän raporttiin.

Raportti on tuotettu SusiLIFE-hankkeessa, jota toteuttivat Luonnonvarakeskus (koordinaattori), Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri. Hanke sai rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Hanketta rahoittivat lisäksi maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö ja toteuttavat organisaatiot. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry rahoitti kotieläinten suojaamista ja vahinkojen ennaltaehkäisyä koskevia toimenpiteitä. Hanke on täysin vastuussa tuottamastaan sisällöstä. Euroopan komissio tai CINEA eivät ole vastuussa aineistosta tai sen sisältämien tietojen käytöstä.

Summary

This report presents the key results of the trial with vests protecting dogs against wolf attacks, carried out in the LIFE BOREALWOLF project in 2024–2025. The purpose of the vest testing was to determine how well the vests equipped with steel spikes and a puncture protection film are suitable for various Finnish hunting types, terrain conditions and weather conditions. 200 hunters participated in the trial, who were asked about their experiences of use through three online surveys. The feedback received from the surveys has been compiled in this report.

The report has been produced as part of the LIFE BOREALWOLF project, carried out by the Natural Resources Institute Finland (Luke; coordinator), the Finnish Wildlife Agency, Metsähallitus (Parks & Wildlife Finland), the Eastern Finland Police Department and the Uusimaa district of the Finnish Association for Nature Conservation. The project received funding from the EU LIFE programme (LIFE18 NAT/FI/000394). Other financiers were the Ministry of Agriculture and Forestry, the Ministry of the Environment and all implementing organisations. The Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK) funded actions which prevent losses and protect domestic animals. This report has been compiled by the LIFE BOREALWOLF project. The project is fully responsible for the content it has produced. The European Commission or CINEA are not responsible for the material, or the use made of the information contained therein.

Innehåll

1	Inledning	4
2	Genomförande av testet	5
2.1	Västmodeller i testet	5
2.2	Enkäter	6
2.3	Hundraser och jaktformer som var med i testet	6
2.4	Användningsaktivitet under testet	7
3	Västens passform och material	8
3.1	Påklädning och passform	8
3.2	Att vänja hundarna vid att bära väst	9
4	Västens funktion i jaktförhållanden	10
4.1	Västens inverkan på hundens arbete	10
4.2	Västens inverkan på träning och jakt	11
4.3	Användning av västen i vatten	11
4.4	Användning av väst vid vinter- och snöförhållanden	11
5	Västens skyddande effekt mot varg och andra riskfaktorer	13
5.1	Vargmöten och uppskattad skaderisk på jaktområdet	13
5.2	Hur västen påverkar den upplevda risken för vargskador	13
5.3	Erfarenheter av det skydd västen ger	13
5.4	Erfarenheter av vargstål	14
6	Återkoppling om västarna samt utvecklingsförslag	16
6.1	Testets inverkan på uppfattningen om skyddsvästar för hundar	16
6.2	Sannolikheten att rekommendera västarna och den närmaste kretsens inställning	16
6.3	Underhåll och slitage	17
6.4	Förbättringsförslag för västmodellerna	17
6.5	Inlösen av västen och anskaffningskostnader	18
7	Slutsatser	19

1 Inledning

I Finland ersätts årligen i genomsnitt 50 skador på hundar orsakade av varg. Utanför renskötselområdet utgör hundskadorna mätt i euro den största delen av de skador som orsakas av varg. Även om vargar också skadar gårdshundar, sker största delen av vargattackerna på jakthundar medan de arbetar fritt efter vilt.

Antalet hundar som attackerats av varg är litet i förhållande till de tiotusentals hundar som rör sig i skogarna på hösten. Risken för skador berör dock en betydande del av hundarna och deras ägare, och rädslan för vargangrepp begränsar ofta jakten samt tränings- och provverksamheten och minskar samtidigt också hundhobbyns meningsfullhet.

Det finns inte något absolut säkert sätt att skydda en självständigt arbetande jakthund mot vargar. Det bästa sättet är att försöka ta reda på var vargarna håller till på jaktområdet och på så sätt undvika att hunden och vargen möts. Många jägare kontrollerar vargobservationerna i sitt område innan de släpper iväg hunden. Även mänsklig närvaro i närheten av en arbetande hund ger i allmänhet extra trygghet. Många hundar är försedda med ett GPS-halsband som gör det möjligt för föraren att följa hundens rörelser i realtid och hålla sig nära hunden.

Det finns olika vargskyddsvästar för hundar, men användningen av dem har inte blivit allmän i Finland. En bidragande orsak torde vara att västarna har ansetts vara för varma och begränsa hundens rörelsefrihet, samtidigt som de kan vara relativt dyra. Skyddsvästarnas material och egenskaper har dock utvecklats under årens lopp och bland annat i Sverige rekommenderas att de används på jakthundar. Där anses västmodeller med vargstål, dvs. stålpiggar, vara det mest effektiva skyddet. Vargstålet orsakar vargen smärta när den biter hunden och gör att den ger upp attacken. Dessutom gör västens sticksäkra skyddsmaterial att vargbett inte tränger igenom hundens hud. Uppfattningen utifrån dessa erfarenheter är att skyddsvästar kan bidra till att skydda jakthundar också i Finland, och förhoppningen är att användningen av dem ska bli vanligare. Därför genomförde projektet VargLIFE ett test av skyddsvästar under jaktsäsongen 2024–2025. Ett av projektets centrala mål var att förbättra jakthundarnas säkerhet.

2 Genomförande av testet

I det test som inleddes 2024 införskaffades vargskyddsvästarna Dogtech One Gen2 och Genzo Wolf för jakthundar. Båda västmodellerna har skärskydd och avtagbart vargstål (stålpiggar), och båda används i Sverige, där man har goda erfarenheter av dem.

Deltagare i skyddsvästtestet söktes genom öppen ansökan 22.5–16.6.2024. Sammanlagt 281 ansökningar kom in och av dessa valdes 200 jägare ut för att använda västen på sin hund 1.8.2024–28.2.2025. I valet av deltagare betonades jaktaktiviteten, risken för vargskador på jaktområdet och testdeltagarnas regionala täckning. Risken för vargskador bedömdes utifrån vargobservationer och tidigare skador på hundar i området. Dessutom ville man i stor omfattning ha med olika hundraser och jaktformer.

Syftet med testet var att ta reda på om vargskyddsvästar med vargstål lämpar sig för finländska förhållanden och de jakthundsraser som används här. Syftet med testet var också att öka jägarnas medvetenhet om vargskyddsvästar och möjligheterna att använda dem för att förebygga skador på hundar orsakade av varg. **Syftet med försöket var inte att utsätta hundarna för skador orsakade av rovdjur. Deltagarna uppmanades att arbeta med skyddsvästen på det sätt som de normalt gör i samband med jakt och träning.**

Ett avtal ingicks med de hundägare som deltog i testet. Testdeltagarna förband sig att under testperioden besvara tre enkäter som kartlade användarupplevelsorna. Efter försöksperiodens slut 28.2.2025 hade deltagarna möjlighet att lösa in västen genom att betala 20 % av västens anskaffningspris.

2.1 Västmodeller i testet

Båda västarna som användes i testet fanns i sex olika storlekar. I Dogtechs One Gen2-västar är den rekommenderade bröstomkretsen för hunden ganska flexibel (ca 10–12 cm beroende på västens storlek). För små hundar med bred kroppsbyggnad finns även SW-storlek. Västen har en yta av Cordura-polyester och kan kombineras med en separat modul med stickskydd i form av ett fibertyg som bärs inuti västen, samt vargstål (piggar tillverkade av stål) som monteras med fästen på västens rygg.

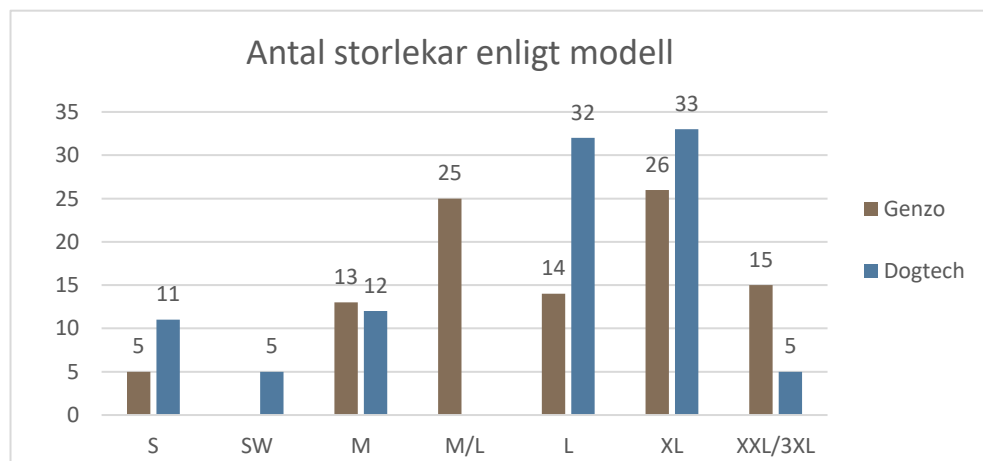

Bild 1 Antal användare av olika modeller och storlekar i slutet av testet. Storleken SW fanns endast på Dogtechs västar och storleken M/L endast på Genzos västar.

I Genzos Wolf-västar graderas bröstomkretsen med 4–5 cm mellanrum mellan olika storlekar. De flesta som bytte storlek valde en större väst än den ursprungliga. De största väststorlekarna (L–XXL) användes av nästan två tredjedelar av testdeltagarna (125; Bild 1). Västens yttre tyg är i två färger, vilket gör det lättare att se hundens ställning i terrängen. Stickskyddet är av UHMWPE-membran i tre skikt. Vargstålet fästs på båda sidor om rygglinjen och ovanpå ryggen finns en ficka för GPS-sändare. Västens skydd sträcker sig också till området runt halsen.

2.2 Enkäter

Under testperioden skickades tre enkäter till deltagarna (30.9, 13.12 och 19.2) per e-post via systemet SurveyPal. I rapporten hänvisas till enkäterna 1–3 med förkortningarna E1, E2 och E3. De flesta deltagarna svarade på enkäterna kort efter att de publicerats: under den första månaden svarade 83 % av alla respondenter på E1, 90 % på E2 och 100 % på E3.

I enkäterna samlades förutom bakgrundsinformation även in synpunkter på hur hunden vänjer sig vid västen, västens egenskaper och dess eventuella inverkan på hundens arbete. Deltagarna tillfrågades också om idéer för den fortsatta utvecklingen av västarna. En del av frågorna upprepades i alla enkäter, medan en del bara ställdes en gång. Genom att frågorna upprepades ville man utreda om deltagarnas uppfattning om skyddsvästarna förändras på grund av användarupplevelserna under testet.

De västspecifika respondentantalen varierade något mellan enkäterna, eftersom enskilda deltagare bytte väststorlek eller västtillverkare för att hitta en skyddsväst som passade hunden bättre. Tre av dem som anmält sig till försöket kunde inte nås för att ta emot västen och fem av dem som inlett försöket slutförde det inte. Som orsak till avbrutet test nämndes bl.a. att föraren eller hunden skadats eller att västen hade dålig passform. En av de utvalda deltagarna upplevde att risken för vargskador var för stor, och därför användes hunden inte alls under jaktsäsongen. Några av dem som valdes ut för testet avbröt deltagandet utan att alls svara på enkäterna, eftersom det inte fanns någon väst som passade deras hund. Å andra sidan anslöt sig i november-januari fem nya deltagare, som liksom de övriga deltagarna besvarade alla tre enkäterna. Det enkätspecifika materialet bestod av följande svarsantal:

- E1 n = 197 (Genzo 100, Dogtech 97)
- E2 n = 199 (Genzo 101, Dogtech 98)
- E3 n = 195 (Genzo 98, Dogtech 97)

2.3 Hundraser och jaktformer som var med i testet

Bland hundraserna fanns framför allt medelstora och stora jakthundsraser representerade, vilka typiskt används som ställande och drivande jakthundar och ofta arbetar på längre avstånd från sin ägare. Antalet stora spetshundar som användes vid älgjakt var 80 och antalet små spetshundar var 13. Antalet hundar av drevhundsraser som deltog i testet var 81.

Tabell 1 Hundraser i testet. Varje deltagare tillfrågades om rasen hos den individ som bar västen mest.

Ras	Antal	Ras	Antal
Finsk stövare	38	Beagle	6
Jämthund	31	Rysk stövare	5
Karelsk björnhund	23	Wachtelhund	4
Drever	15	Plotthund	4
Norsk älghund	13	Strävhårig vorsteh	4
Strävhårig tax	8	Rysk-europeisk lajka	2
Östsibirisk lajka	8	Posavski gonic	2
Finsk spets	7	Korthårig vorsteh	2
American foxhound	7	Andra raser (inkl. blandraser)	15
Norrbottenspets	6	Alla sammanlagt	200

Hundarnas genomsnittliga ålder var 4 år (n= 195), antalet tikar 91 och hanar 114. Över hälften (65 % E1) av respondenterna uppgav att hunden tidigare använt någon form av väst. Deltagarna tillfrågades i varje

enkät om vilka jaktformer – utövande och träning av jaktformerna – västarna användes i under testperioden. Över hälften av deltagarna jagade älg med sin hund (E1 103 / E2 110 / E3 111). Dessutom var allmänna objekt för jakt eller träning hardjur (67/72/70), små rovdjur (52/52/56), övriga hjortdjur (29/28/31) och skogshönsfåglar (30/29/26). Som mest deltog upp till 20 hundekipage i björnjakt (20/14/13) och i vildsvinsjakt (15/16/20).

2.4 Användningsaktivitet under testet

Det varma vädret i början av hösten försenade ibruktagandet av västen för flera testdeltagare. Av respondenterna uppgav 18 % (E2) att de inte hade tränat sin hund eller haft den med på jakt på grund av varmt väder. Hälften av dessa angav som orsak att västen då var för varm att bära. Dessutom uppgav 52 % av respondenterna att de bara använde västen när vädret var tillräckligt svalt. 24 % av respondenterna uppgav att de kunde låta hunden bära västen regelbundet även under varma dagar.

Trots den varma förhösten var västarna i aktiv användning. Respondenterna ombads ange hur ofta de hade använt västen under testet (uppskattat från början av testet eller sedan föregående enkät). Genomgående i alla tre enkäter uppgav cirka 75 % av respondenterna att de använt väst i samband med jakt eller träning ofta eller till och med varje gång. I genomsnitt bar hundarna som deltog i testet västen under 24 dagar (n=195), och 15 % av respondenterna uppgav att hunden hade burit västen under mer än 40 dagar.

Bild 2 Vid kartläggningen av användningen av skyddsväst frågades deltagarna om antalen tränings- och jaktdagar. Bild: VargLIFE-projektet

3 Västens passform och material

3.1 Påklädning och passform

Största delen av de jägare som deltog i testet upplevde att skyddsvästen är lätt att klä på hunden. Nästan två tredjedelar av respondenterna instämde helt eller delvis i påståendet (E1 65 %, E2 61 %) (Bild 3). Hur lätt eller svårt det var att klä på västen bedömdes på en femgradig likertskala (1–5), som användes i alla enkäter för att kartlägga deltagarnas åsikter om påståendena.

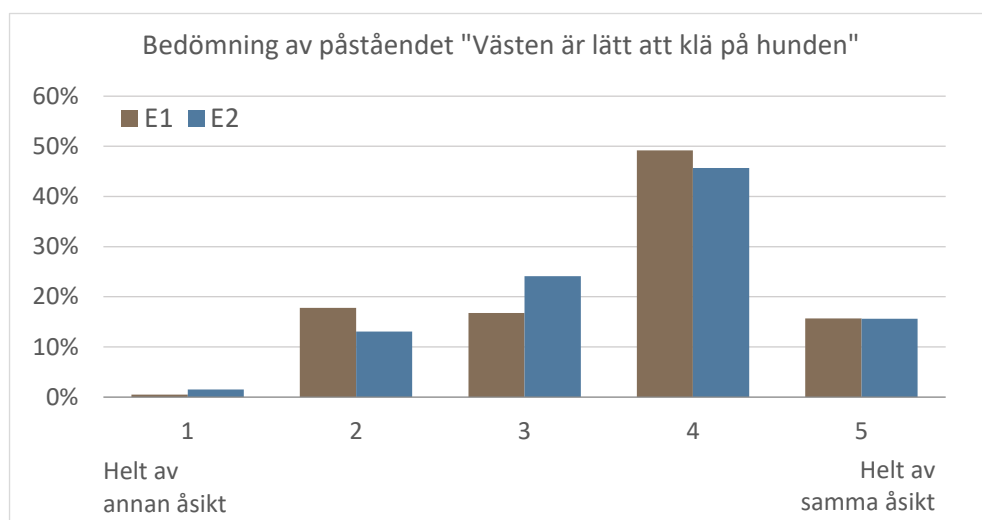

Bild 3 Testdeltagarnas bedömning (E1 och E2) av hur lätt det är att klä västen på hunden.

Största delen av respondenterna instämde helt eller delvis i påståendet att västen satt bra på hunden (E1) (Bild 4). I takt med att testet framskred i enkäten försvagades respondentens bedömning något (E2). Vid bedömningen av resultaten bör det noteras att även om västens passform testades på hunden när västen hämtades ut, var man i vissa fall tvungen att byta ut den beställda västen mot en annan storlek i ett senare skede, på grund av utmaningar som uppstod under användningen.

Bild 4 Testdeltagarnas bedömning (E1 och E2) av västens passform.

Mindre än hälften av respondenterna (45 %) upplevde ett behov av att göra ändringar på västen. Enligt respondenterna behövde Dogtechs västar modifieras speciellt vid hals- och magpartiet samt vid remmen under svansen.

På Genzo-västen ansågs sändarfickan vara i störst behov av modifiering, eftersom den ansågs vara för liten. Dessutom önskade testdeltagarna att Genzo-västen skulle ha flytfunktion. Även utformningen av hals-, bröst- och magpartiet ansågs vara i behov av utveckling, vilket kan ha att göra med att Genzos modell når högre upp på halsen än Dogtechs.

Bild 5 Genzos (vänster) och Dogtechs västar är av aningen olika modeller. En del av testdeltagarna försökte förbättra västens passform genom att modifiera den. På bilden har bröstpartiet mellan frambenen på Genzos väst gjorts smalare med hjälp av buntband. Bilder: VargLIFE.

Deltagarna fick också i början av testet bedöma påståendet "Jag är initialt nöjd med skyddsvästen" (E1). Av respondenterna var 54,3 % (E1) nöjda med västen på basis av de första erfarenheterna, dvs. de svarade att de var delvis eller helt av samma åsikt. Av testdeltagarna bedömde 21,4 % att de var av delvis eller helt annan åsikt.

3.2 Att vänja hundarna vid att bära väst

De flesta hundar vande sig vid att bära väst. Det fanns inga skillnader mellan västmodellerna i svaren (Bild 6). Allteftersom försöket framskred uppgav allt fler av testdeltagarna att de till viss del eller helt instämde i påståendet att hunden är van vid att bära väst (E1 52,8 % jfr E2 64,8 %).

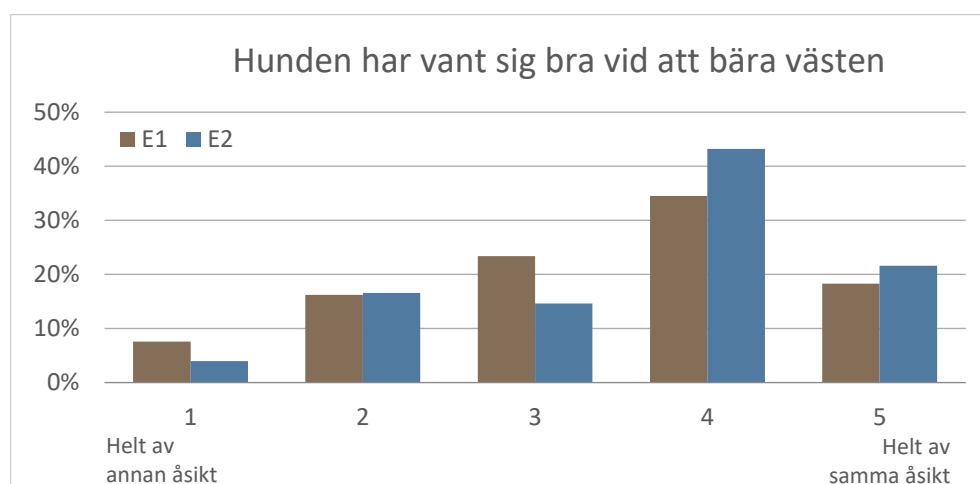

Bild 6
Testdeltagarnas bedömning av hur väl hunden vant sig vid att bära västen.

4 Västens funktion i jaktförhållanden

4.1 Västens inverkan på hundens arbete

Västens inverkan undersöktes enligt hundens arbetssätt, så att svaren utifrån hundrasen delades in i tre grupper: drivande (94 st.), ställande (79 st.) samt kortdrivande eller stötande hundar (22 st.). Ungefär två tredjedelar av ägarna till de ställande eller kortdrivande hundarna (E1, E2) som deltog i försöket ansåg att västen påverkade hundens arbete (Bild 7). Endast i gruppen med drivande hundar bedömde majoriteten av respondenterna att västen inte inverkar på hundens arbete. Västens inverkan på hundens arbete.

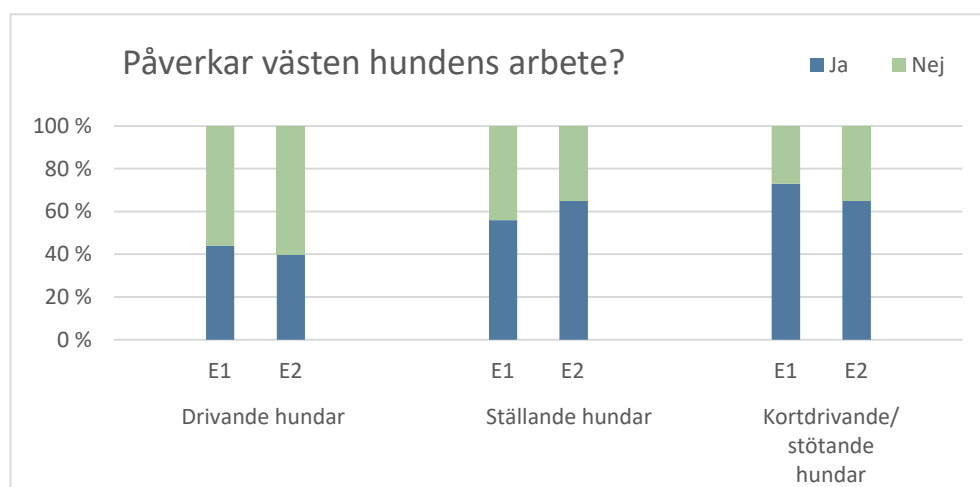

Bild 7 Användarnas bedömning av om västen påverkar hundens arbete. Resultaten presenteras separat för drivande, ställande och kortdrivande eller stötande hundar (E1 och E2).

Enligt de öppna svaren påverkades hundens arbete mest av västens passform i synnerhet på fram- och bröstpartiet, av vikten när västen var våt, av vargstålet och av att västarna var för varma. Många av respondenterna konstaterade att västen inte var helt lämplig eller välsittande för deras hund, vilket påverkade hur hunden rörde sig och arbetade. Av dem som besvarade den första och andra enkäten bedömde knappt en tiondel (35 testdeltagare) att västen var styv.

Västen kunde också försämra hundens snabbhet och rörlighet. En del av hundarna övergick till att i högre grad röra sig längs vägar. Kommentarer framfördes särskilt i anknytning till att huvudets och framkroppens rörelsebanor hämmades, vilket kunde öka behovet av muskelvård och förhindra att vissa hundar med markvittring sänkte huvudet.

Ungefär fem hundförare rapporterade om skavsår på hunden vid användning av västen. Särskilt dess fram- och bröstparti skavde vid armhålorna eller frambenen. I ett fall rapporterades att stålpiiggarna träffade hundens framtassar, och en hunds öron träffade stålpiiggarna när hunden skakade på huvudet.

I några av svaren nämndes att västarna upplevdes som tunga när de blev blöta, vilket gjorde hunden trött. Även att stålpiiggarna fastnade i växtlighet och att snö samlades inuti västen kunde störa hundens arbete. Det varma vädret i början av jaktsäsongen begränsade användningen av västar för en del av respondenterna.

För en del av testdeltagarna påverkades sökarbetet negativt av västen, och det nämndes till exempel att sökturerna blev kortare för vissa hundar. Detta kunde dock upplevas som positivt, särskilt i vargområden. En del upplevde att hunden inte gav sig iväg från föraren eller att det gick långsammare för arbetet att komma igång. I enskilda svar konstaterades det att älgarna inte stannade på ståndskall, eller att hunden inte fick fatt älgan igen.

4.2 Västens inverkan på träning och jakt

Testdeltagarna fick frågor om hur användningen av skyddsvästen inverkade på träningen och jakten med hunden (E3). Av deltagarna uppgav 37 % att användningen av västen förändrade träningen och jakten med hunden. Av dessa nämnde 28 en ökad känsla av säkerhet. 34 av respondenterna gav negativ respons om t.ex. vargstålet, stelare eller långsammare rörelser, snöansamling inuti västen eller att västen blev för varm vid varmt väder.

På närmare frågor om västens inverkan på träningen och jakten lyfte respondenterna fram många av de teman som lyftes fram i andra delar av enkäten. Dessa var en ökad känsla av säkerhet, västens inverkan på hundens rörelse och viltarbete, begränsningar i västanvändningen i fråga om temperatur och snöförhållanden samt fördelar och nackdelar med vargstålet.

4.3 Användning av västen i vatten

Endast 28 % av testdeltagarna (E2) uppgav att de hade observerat att hunden arbetade i vatten med västen på. Av dessa svarade sex deltagare att skyddsvästen är till nytta när hunden arbetar i vatten. På motsvarande sätt ansåg 22 testdeltagare att effekten var neutral. 26 testdeltagare nämnde en försvagande effekt. Två testdeltagare beskrev att hunden simmade till och med ännu ivrigare i viltarbete när den hade västen på. I de öppna svaren nämndes också att det kan vara svårare för hunden att ta sig upp ur vattnet med en våt och tung väst, särskilt uppför en brant strandvall. I vargstålet kan det fastna vattenväxter (observationer av bl.a. ålnate), som också kan fastna runt hundens ben.

4.4 Användning av väst vid vinter- och snöförhållanden

Av testdeltagarna uppgav 90 % att de hade använt skyddsväst i snöiga förhållanden (E3). Av dem uppgav över hälften att skyddsvästen inte påverkade hundens arbete i snö. I följdfrågan ombads de som använt västen i snö att välja de påståenden beträffande snöförhållanden som de höll med om. Främst nämndes snöansamling inuti västen och västens inverkan på hundens rörelse i snö (se tabell 2).

Tabell 2 Påståenden, i vilka testdeltagarna som använt västarna i snöförhållanden instämde. Svaren är indelade i två grupper enligt om respondenten upplevde att snön inverkade på hundens arbete eller inte.

Påstående om användning av väst i snöförhållanden (flera val möjliga)	Snön inverkade inte på arbetet, n=95	Snön inverkade på arbetet, n=80
Hunden har svårare att röra sig i snö med västen på	6	51
Snön fastnar i västens tyg eller vargstål	8	24
Snö samlas inuti västen	24	52
Snö som smälter inuti västen kyler ner hunden	9	26
Hunden har svårare att torka sig själv	19	21
Västen skyddar hunden mot kyla vid minusgrader	52	23
Något annat, vad?	20	8

Bild 8 Av respondenterna nämnde 35 att snö som smälter inuti västen kyler ner hunden. Av dessa hade de flesta en korthårig hundras (vä.). Av respondenterna nämnde 32 att snö fastnade på västen (hö.). Bilder: VargLIFE.

Snöansamling speciellt i armhålorna nämndes av tre deltagare som testat Genzo-västar, och dessutom nämnde en deltagare som testade Dogtech-västen att fukt hade orsakat skavsår bakom frambenen. Västen sågs som ett skydd mot isiga kvistar och snö (två respondenter). Även i samband med snöförhållandena lyftes det fram att fukt och smältande snö gör västen tyngre. En av testdeltagarna berättade att hen under skyddsvästen hade använt en snöväst som förhindrade att snö ansamlades. Många som svarade kommenterade i den öppna responsen att det fanns så lite snö att man inte riktigt kunde observera dess inverkan. Av respondenterna använde 32 testdeltagare västen enbart under snöfria förhållanden. De fick inga preciserande frågor om snöförhållandena.

5 Västens skyddande effekt mot varg och andra riskfaktorer

5.1 Vargmöten och uppskattad skaderisk på jaktområdet

Under testet rapporterades sammanlagt fem konstaterade eller förmodade möten mellan varg och en hund som bar vargskyddsväst. Endast i ett fall hade vargen bitit hunden. Enligt hundägaren räddade skyddsvästen hunden, som klarade sig med en lindrig skada.

5.2 Hur västen påverkar den upplevda risken för vargskador

Testdeltagarna fick frågan om de upplevde att användningen av skyddsväst hade minskat risken för vargskada eller gjort jakten med hund mer meningsfull (E2). Av testdeltagarna bedömde 32 % att skaderisken hade minskat eller att jakten blivit mer meningsfull (av nästan eller helt samma åsikt). Ungefär 30 % var av nästan eller helt annan åsikt. Två av fem svarade neutralt.

Av de öppna svaren framgick att flera av testdeltagarna upplevde att skyddsvästen underlättade beslutet att släppa lös hunden på vargområdet. Den extra tid som västen gav vid en eventuell vargattack sågs som en fördel. En respondent konstaterade att man genom att använda västen åtminstone känner att man har gjort vad man kan för att skydda hunden. Västarna med vargstål upplevdes som ett svårare mål för vargen. En del betonade också västens psykologiska betydelse: att använda den gav en känsla av trygghet och ökade chansen att man vågade släppa lös hunden.

Respondenterna ansåg därför att skyddsvästar var ett bra alternativ för att minska risken för vargskador (E3). Av helt eller delvis samma åsikt var 57 % av respondenterna och av delvis eller helt annan åsikt 16 % (Bild 9).

*Bild 9
Testdeltagarnas
bedömning (E3) av
påståendet att
skyddsväst är ett
bra alternativ för att
minska skaderisken.*

5.3 Erfarenheter av det skydd västen ger

Största delen av dem som deltog i försöket med hundvästar upplevde att västen ger skydd i olika situationer i anslutning till jakt och träning (E1 185, E2 192). De som svarade så fick följdfrågor med påståenden om olika metoder med vilka västarna kan ge ytterligare skydd åt hundarna. Oftast uppgav

respondenterna att västen ger extra skydd vid en vargattack genom att öka möjligheten att hjälpen hinner fram (Bild 10). Det näst vanligaste svaret var den effekt som en klar färgsättning och reflexer förde med sig i form av ökad trafik- och jaktsäkerhet. Över två tredjedelar av respondenterna nämnde också vargstålets skyddande effekt.

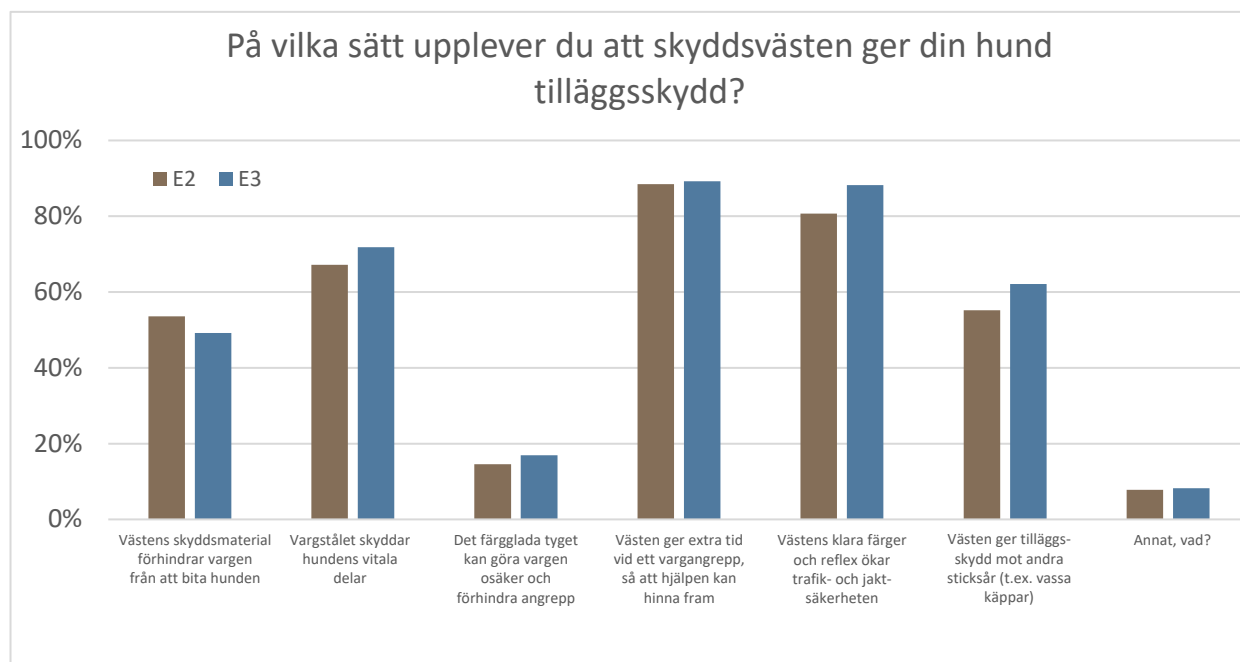

Bild 10 Deltagarna som upplevde att västen gav skydd fick mer ingående svaret på hur skyddsvästen förbättrar jakthundens säkerhet.

I svaren på den öppna tilläggsfrågan nämndes att västen skyddar spenarna på tikar och bröstkorgen på hundar med låg mankhöjd, håller hunden varm i kallt vatten och hjälper hunden att hålla sig ovanför vattenytan. I enstaka svar nämndes att västen ger skydd vid möte med främmande hundar, vildsvin, lodjur eller älgar.

5.4 Erfarenheter av vargstål

Majoriteten av respondenterna (64 %, E2) upplevde inga problem med vargstålet vid användning av västen. De som upplevt olägenheter (72 respondenter) fick mer ingående frågor om saken genom att olika påståenden presenterades, av vilka minst ett skulle väljas.

Av de respondenter som upplevt olägenheter nämnde 51 att vargstålet försvårar hundens rörelse och 23 berättade om olägenheter som orsakats på egendom. Därtill uppgav 13 respondenter att stålpiggarna hade skadat en människa. Nio av respondenterna uppgav att hunden hade fastnat i piggarna, fyra av respondenterna uppgav att piggarna orsakat skador på den egna hunden och två av respondenterna rapporterade om skador på någon annans hund.

Enstaka respondenter uppgav också att vargstål ökar ljudet av hundens rörelser och gör det svårare att fånga in hunden. Man måste också tänka på att piggarna kan fastna i kläder eller andra hundar. I testet inträffade en situation där en hund hade fått ett sår i tassens av piggarna. En del av testdeltagarna upplevde att det var extra arbete att ta västen av hunden innan den sattes i bilen.

Bild 11 Stålpiggarna som fästs på Dogtechs väst var 55 mm långa, på Genzos väst 40 mm långa. Bild: Mari Lyly, VargLIFE.

6 Återkoppling om västarna samt utvecklingsförslag

6.1 Testets inverkan på uppfattningen om skyddsvästar för hundar

Av testdeltagarna uppgav 51,3 % i den sista enkäten att deras uppfattning om skyddsvästar blev mer positiv genom skyddsvästförsöket. Respondenterna hade förväntat sig att västen skulle vara klumpig, ha ett styvt material och påverka hundens rörelser. Även om en del av hundekipagen hade utmaningar med västens passform och styvhet, visade sig fördomarna för många vara felaktiga. En del av respondenterna var också rädda för att piggarna skulle fastna i buskar och ris, men det hände inte för många. Särskilt nöjda var testdeltagarna med västens skyddsegenskaper, såsom vargstålet och västens goda synlighet.

Å andra sidan försvårade västen enligt en del av respondenterna hundens rörelser och hindrade i synnerhet snabba rörelser. Dessutom påpekades i de öppna svaren att västen var för varm vid varmt väder och att snö samlades inuti den. Endast hos åtta procent av respondenterna förändrades uppfattningen om västen i en negativ riktning.

6.2 Sannolikheten att rekommendera västarna och den närmaste kretsens inställning

Testdeltagarna ombads i alla enkäter att på skalan 1–10 bedöma sannolikheten för att de skulle rekommendera västen till bekanta jakthundsägare. En klar majoritet av testdeltagarna skulle rekommendera västen till bekanta jakthundsägare, och rekommendationsbenägenheten ökade i takt med att testet framskred (Bild 12). Det bästa omdömet (10) gavs i den första enkäten av ungefär var tionde respondent, medan nästan var femte i den sista enkäten uppgav att de mycket sannolikhet skulle rekommendera västen.

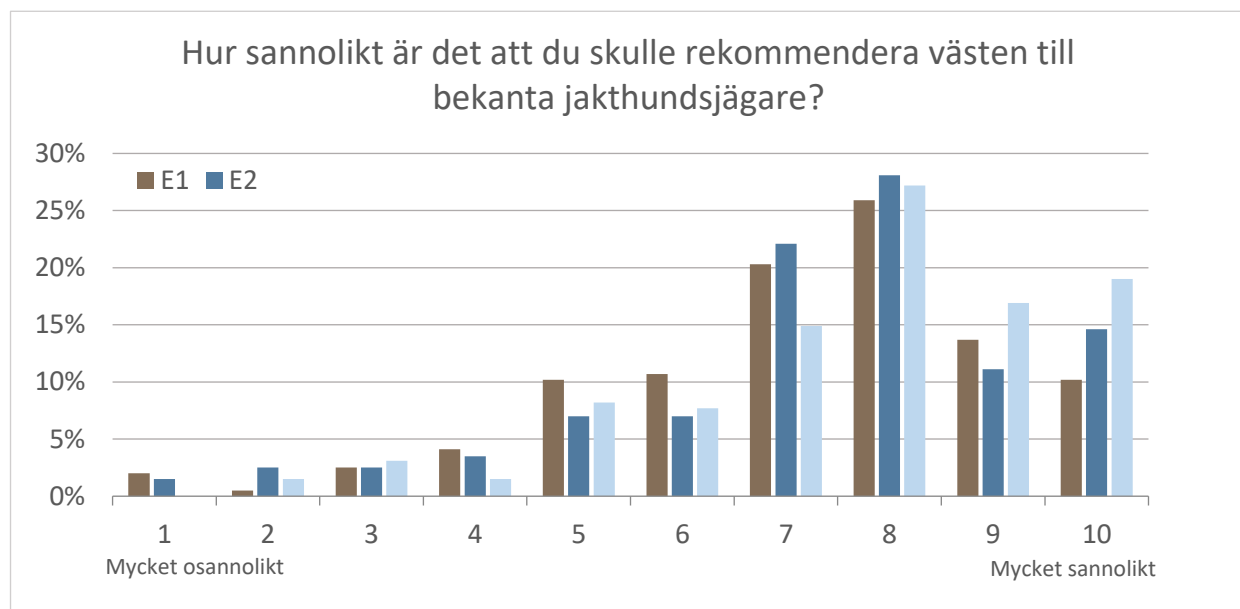

Bild 12 Testdeltagarnas bedömning av sannolikheten för att de skulle rekommendera skyddsväst till sina bekanta (E1 och E2). Siffrorna presenteras som andelar av hela respondentgruppen.

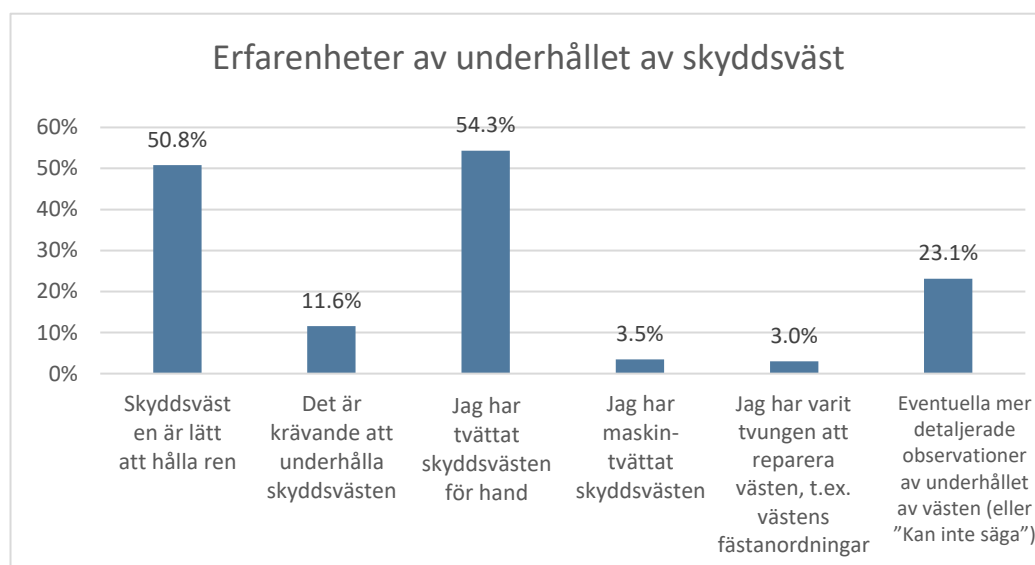
I enkäten ombads deltagarna också bedöma jaktkamraternas inställning till skyddsvästtestet (E2). Av respondenterna uppgav 44 % att deras bekanta förhåller sig med intresse eller entusiasm till västen. Av

respondenterna uppgav 39 % att deras jaktkamrater förhöll sig huvudsakligen neutralt och 7 % att jaktkamraterna hade en negativ inställning. Ungefär en tiondel av respondenterna kunde inte bedöma åsikterna bland de närmaste jaktkamraterna.

6.3 Underhåll och slitage

Ungefär hälften av respondenterna (E2) ansåg att skyddsvästen är lätt att hålla ren (Bild 13). Drygt hälften av testdeltagarna tvättade västen under försöket: största delen för hand och endast sju av respondenterna i maskintvätt. Drygt 11 % av respondenterna ansåg att underhållet av skyddsvästen var utmanande.

*Bild 13
Andelarna deltagare som svarade positivt på påståendena om underhåll av västen av hela respondentgruppen.*

En del av testdeltagarna framförde också andra observationer om underhållet av västarna. Enligt respondenterna fastnar smuts särskilt i det gula yttertyget. Några kommentarer framfördes också om rispade tygsömmar, liksom om att Dogtech-västens knäppen eller blixtlås gått sönder. Kardborrebanden ansågs vara den svagaste länken i Genzos väst ur hållbarhetssynpunkt.

Uppskattningarna av skyddsvästarnas hållbarhet och livslängd varierade från ett till flera år, ända upp till hundens livslängd, beroende på användningsfrekvensen.

6.4 Förbättringsförslag för västmodellerna

Det kom in många förbättringsförslag för skyddsvästarna (n=154). I förslagen betonades västens lätthet och smidighet, som man hoppades skulle utvecklas till det bättre. Speciellt i fråga om halspartiets passform såg man utmaningar. Ett förslag var att halsdelen skulle göras Y-formad, eftersom det skulle göra att hunden kunde röra sig naturligare, lukta på marken och vända på huvudet. Man önskade också mer stoppning i hals- och bröstdelen.

En del av testdeltagarna anpassade västen till sin hund, bland annat genom att göra västens halsparti smalare eller lägga till varselljus i västen, vilket till exempel ökade västens synlighet. På det hela taget passar inte de västmodeller som ingår i testet alla hundar. Det önskades mer justeringsmöjligheter i västarna samt separata modeller för tikar och hanar.

I några svar framkom önskan om bättre skydd. Mer skydd önskades för hals, nacke och bakben. En del ville ha kortare piggar, medan andra hade velat ha fler fästpunkter för vargstålet på västens fram- och bakparti

för att förbättra skyddet. Man önskade också att västen skulle andas bättre till exempel genom att lägga till hål i den. Dessutom önskades ytterligare egenskaper i allmänhet, såsom blinkande ljus eller kapslar med repellerande medel.

Även vissa modellspecifika synpunkter framfördes. Det önskades bättre fästen baktill på Dogtech-västen med t.ex. benremmar istället för bara knäppning. I förslagen nämndes också att man kunde förhindra snö från att komma in i västarna genom att förse Genzos väst med resår i frambenen. Genzos sändarficka var för liten för vissa användare, medan några av de som testade Dogtech önskade en motsvarande funktion i sin väst. Dessutom önskades att halsskyddet i Dogtechs väst skulle vara en fast del av västen.

6.5 Inlösen av västen och anskaffningskostnader

De som deltog fullt ut i testet fick i slutet av perioden lösa in västen för en femtedel av västens anskaffningspris. 86 % av deltagarna ville utnyttja möjligheten (E3). Hälften av dem som löste in västen använde Dogtech-västen och hälften Genzo-västen.

I den tredje enkäten frågades om lämpligt anskaffningspris för en vargskyddsväst som köps på egen bekostnad. Ungefär hälften av testdeltagarna ansåg att 100–200 euro är ett lämpligt anskaffningspris (Bild 14).

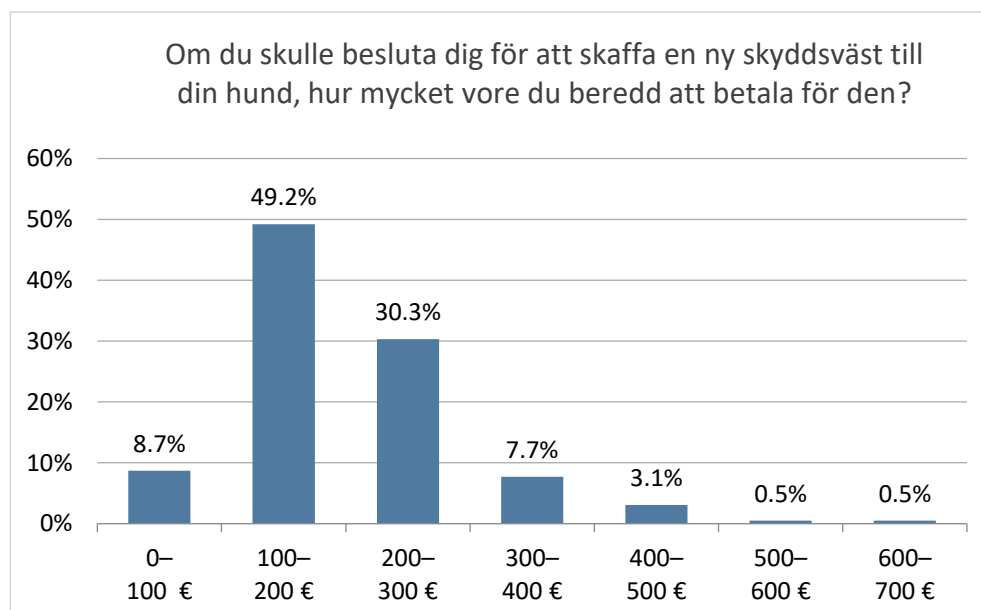

Bild 14
Respondenternas
bedömningar av hur
mycket de skulle vara
beredda att betala för
en skyddsväst.

7 Slutsatser

Testet med vargskyddsvästar upplevdes allmänt taget positivt. Erfarenheterna från testet visar att skyddsvästar med vargstål och skärskydd i huvudsak lämpar sig bra för finländska förhållanden och för de jakthundsraser som används. Västarna ökade trygghetskänslan och största delen av testdeltagarna upplevde att västen åtminstone i någon mån ger skydd mot vargangrepp. Speciellt vargstålet upplevdes ge extra skydd åt jakthundar som rör sig i terrängen.

I enkätresponserna framkom också tydligt vilka utmaningar som kan vara förknippade med användningen av väst. Drygt hälften av alla som svarade upplevde att västen påverkar hundens arbete, såsom hur lätt det är för hunden att röra sig och benägenheten att följa viltet. Drygt hälften av respondenterna bedömde att det var möjligt att använda västen på hunden endast under kalla väderförhållanden. På så sätt försvårar varmt väder i början av hösten regelbunden användning av västen.

I Finland används många olika jakthundsraser, med varierande storlek, rörlighet och arbetssätt. Dessutom finns det individuella variationer inom raserna i hundarnas anatomi. I testet framkom tydligt att det vid valet av västmodell är bra att försäkra sig om storleken och passformen för den egna hunden genom att noggrant prova ut västen. Rätt storlek och en bra passform är centrala faktorer för att västen inte ska orsaka betydande olägenheter. Testet fick också beröm för att deltagarna fick prova en dyr väst även i terrängen innan de köpte den, eftersom det kan vara tidskrävande och utmanande att hitta en lämplig modell och storlek för en hund. Om västen sitter dåligt kan det vara till stor nackdel för hunden.

Förhoppningen är att de praktiska erfarenheter som sammanställts i denna rapport och de observationer som hundägarna som deltagit i testet med skyddsvästar har delat underlättar köpet av skyddsväst för den som överväger ett köp. Projektet VargLIFE konstaterar att västarna är ett viktigt skydd som redan nu är ett bra hjälpmedel för många jakthundsägare. Genom produktutveckling kan västarna bli en fungerande lösning för ett allt större antal jakthundar. Testdeltagarna önskade att utvecklingsarbetet med skyddsvästar skulle fortsätta för att förbättra användbarheten, och responsen från enkäterna är värdefull med tanke på utvecklingsarbetet. Projektet VargLIFE riktar ett varmt tack till alla jägare som deltagit i testningen för deras värdefulla samarbete.

